

SXEDIO.37

5.2.1965: ΕΝΩ Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΓΙΑ ΝΑ ΑΠΟΦΥΓΕΙ ΤΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΛΛΑΔΙΤΕΣ ΑΞΙΩΤΙΚΟΥΣ ΔΗΛΩΝΕΙ ΟΤΙ ΑΥΤΟΙ ΔΕΝ ΣΧΕΔΙΑΖΟΥΝ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ, Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΓΡΙΒΑΣ ΒΑΛΛΕΙ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΥ ΓΙΩΡΚΑΤΖΗ ΚΑΙ ΚΑΛΕΙ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΝΑ ΠΑΡΕΜΒΕΙ ΕΝΕΡΓΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΑΝ ΔΕΝ ΘΕΛΕΙ ΝΑ ΒΡΕΘΕΙ ΠΡΟ ΕΚΠΛΗΞΕΩΝ

Στις αρχές Φεβρουαρίου **1965** τα πράγματα στη Λευκωσία έπαιρναν πολύ σοβαρή τροπή γύρω από το στρατιωτικό και τις σχέσεις της Κυπριακής Κυβέρνησης με τους Ελλαδίτες αξιωματικούς.

Ενώ ο Πρόεδρος Μακάριος βαλλόταν στην Κύπρο και την Ελλάδα ότι είχε ματαιώσει την Ένωση, στο νησί Ελλαδίτες αξιωματικοί καταγγέλλονταν ακόμα και ότι σχεδίαζαν πραξικόπημα ενώ δημοσιεύθηκαν κατηγορίες ότι η Αστυνομία παρακολουθούσε Ελλαδίτες στην Κύπρο.

Όλα αυτά συνέβαιναν καθ' ον χρόνο στο εσωτερικό μέτωπο της Κύπρου οξυνόταν η δυσπιστία μεταξύ των δύο πλευρών.

Ο Στρατηγός Γρίβας επέστρεψε στη Λευκωσία και ενημέρωσε ήδη τον Πρόεδρο Μακάριο για τις επαφές του στην Αθήνα και όπως σημείωνε το γαλλικό πρακτορείο ειδήσεων σε ανταπόκριση του από τη Λευκωσία, (**2.2.1965**) τον στρατηγό "ουδέν μέλος της Κυπριακής Κυβερνήσεως υπεδέχθη εις το αεροδρόμιον".

Την ίδια ημέρα ο Υπουργός Εσωτερικών Πολύκαρπος Γιωρκάτζης διέψευσε δημοσίευμα της εφημερίδας "Εθνική" που πρόσκειτο στην αντιπολίτευση του Προέδρου Μακαρίου ότι παρακολούθουντο οι επίσημοι εκπρόσωποι της Ελλάδας στην Κύπρο, ενώ στις **5** Φεβρουαρίου ο Πρόεδρος Μακάριος σε μια έντονη δήλωση του σχολίαζε πληροφορίες για παρακολουθήσεις Ελλήνων Αξιωματικών και διέψευσε σαν παντελώς αβάσιμα για πραξικόπημα σε βάρος του:

"Επανειλημμένος ανεγράφη εις τον τύπον περί

πιθανότητας πραξικοπήματος δι' ανατροπήν της Κυβερνήσεως και επιβολήν απαραδέκτου διά τον λαόν λύσεως του Κυπριακού. Περσσωπικώς ουδέποτε έδωσα σημασίαν εις τα περί πραξικοπήματος λεγόμενα ή δημοσιευόμενα. Αντιλαμβάνομαι όμως ότι αι τοιαύται φήμαι και διαδόσεις δημιουργούν ανησυχίας μεταξύ του λαού και παρέχουν έδαφος συζητήσεως καχυποψίας και αβασίμων ει κασιών

Τα τοιαύτα δημοσιεύματα και διαδόσεις περί πραξικοπήματος πρέπει να λάβουν τέλος. Στερούνται παντελώς οιασδήποτε βάσεως και έχουν ως συνέπειαν την δημιουργίαν ανησυχίας, συγχύσεως και πολλών παρεξηγήσεων.

Δεν αποκρύπτω την βαθείαν λύπην μου, διότι τοιαύται αβάσιμοι διαδόσεις, στρέφονται πολλάκις και κατά των εξ Ελλάδος εν Κύπρω αξιωματικών και ως είναι φυσικόν, προκαλούν αισθήματα πικρίας.

Δεν πρέπει όμως να λησμωνώμεν ότι οι Έλληνες στρατιωτικοί ευρίσκονται εν Κύπρω διά να βοηθήσουν εις τον αγώνα μας. Διά να προσφέρουν εν ανάγκη την ζωήν των επί του Κυπριακού βωμού της ελευθερίας. Και δεν είναι ολίγοι οι εξ Ελλάδος αδελφοί, οι οποίοι επότισαν προσφάτως με το αίμα των την Κυπριακήν γην.

Η εδώ παρουσία των δεν μαρτυρεί απλώς την συμπαράστασιν αλλά την παρουσίαν της Ελλάδος εις την Κύπρον και ότι κοινός είναι ο αγών και οι σκοποί του αγώνος. Δι' αυτό πρέπει να τυγχάνουν της βαθείας εκτιμήσεως και αγάπης μας. Εις τα πρόσωπα των πρέπει να βλέπωμεν και να χαιρετίζωμεν την Ελλάδα".

Όμως ο Στρατηγός Γρίβας με εκθέσεις του προς την Ελληνική Κυβέρνηση επέμενε να καταγγέλλει ότι στην Κύπρο εφαρμοζόταν ανθελληνική τακτική, παρά την προσφορά της Ελλάδας σε αντιδιαστολή με τη ρωσική βοήθεια.

Στηριζόμενος σε δικές του πηγές ο Στρατηγός έγγραφε στις **21** Φεβρουαρίου **1965** στον Υπουργό Εθνικής Αμυνας Πέτρο Γαρουφαλιά, σύμφωνα με τα Κρίσιμα Ντοκουμέντα του Σπύρου Παπαγεωργίου, Τόμος Γ, σελ. **58**:

"Η πολιτική κατάσταση εν Κύπρω είναι λίαν εκρηκτική και πιθανώς ευρισκόμεθα εις παραμονάς σοβαρών γεγονότων. Και άλλοτε ωμίλησα περί ταύτης και εν τούτοις οι αρμόδιοι εν Αθήναις εκώφευσαν ώστε η κατάσταση να χειροτερευή οσημέραι.

Τα επικείμενα γεγονότα θα με δικαιώσουν.

Η κατάσταση εν συντομία είναι η ακόλουθος:

Ο Αρχιεπίσκοπος μετά την αποτυχίαν της εξωτερικής πολιτικής του παραπαίει ήδη και προσπαθεί να δημιουργήσει εσωτερικά γεγονότα αφ' ενός μεν διά να σταθή εις την συνείδησιν του κυπριακού λαού, αφ' έτέρου δε διά να εξοντώση τους αντιπάλους του, ώστε, όπως και εις το παρελθόν, να μη υπάρξη αντίδρασις εκ μέρους των. Εάν η προσπάθεια του αυτή επιτύχη, τότε θα στραφή αναφανδόν κατά της Ελληνικής Κυβερνήσεως διά να εφαρμόση ιδίαν πολιτικήν επί του Κυπριακού.

Αυτήν την στιγμήν κύριος στόχος του είναι ο στρατός και ο γράφων, οι οποίοι και ουσιαστικώς είναι οι μόνοι αποτελούντες εμπόδιον εις την τυχοδιωκτικήν πολιτικήν του, διότι το εσωτερικόν μέτωπον διεβρώθη βαθέως λόγω της δοθείσης υπό της Κυπριακής Κυβερνήσεως ασυδοσίας εις ανθελληνικήν προπαγάνδαν.

Αφού δεν κατώρθωσε να καταστήση υποχείριον τον στρατόν με διάφορα μέσα, αλλά των οποίων ανέφερα γραπτώς εις τον κ. Πρόεδρον της Κυβερνήσεως και τον Υπουργόν Εθνικής Αμύνης, άλλα δε πολύ καλώς γνωρίζει ο κ. Υπουργός Εθνικής Αμύνης, ήδη ο Αρχιεπίσκοπος αφήνει εν γνώσει του να καλλιεργήται προπαγάνδα εναντίον του.

Είναι γνωστή εις το παρελθόν η αρθρογραφία της ΜΑΧΗΣ εναντίον μου τη υποκινήσει του Αρχιεπισκόπου, η οποία έπεσεν εις το κενόν.

Νυν συνεπικουρούμενος υπό του Υπουργού Γιωρκάτζη και άλλων τυχοδιωκτών προσπαθεί, αφού δεν έχει τίποτε άλλο να μου καταμαρτυρήση και εφόσον βλέπει μίαν έκδηλον στροφήν του λαϊκού πνεύματος, να με εμφανίση εκφωνούντα δήθεν πολιτικούς λόγους

εις μνημόσυνα πεσόντων αγωνιστών. Ούτω ο κομμουνιστής Χριστοδούλου, όστις παρά τας παραστάσεις τινών εξακολουθεί να είναι ο ενταύθα αναταποκριτής του Αθηναϊκού Πρακτορείου, ως να μη υπάρχουν άλλα άτομα προσφέροντα υπηρεσίαν εις τον Κυπριακόν αγώνα και δυνάμενα να αναλάβουν μίαν τοιαύτην θέσιν, εις διάσκεψιν τύπου δοθείσαν την εσπέραν της 19ης τρέχ. υπό του Υπουργού κ. Κυπριανού υπέβαλε την ακόλουθον ερώτησιν τελείως άσχετον προς το θέμα: "Διατί ο Γρίβας εκφωνεί πολιτικούς λόγους εις μνημόσυνα;"

Προ ημερών οι Γιωρκάτζης και Κόσης, άνθρωποι του Αρχιεπισκόπου, ωμίλησαν εις τον κ. Γ. Ζωτιάδη με τα ίδια λόγια και μάλιστα ότι "σε λίγο θα σκάση μεγάλη βόμβα".

Πολιτικοί λόγοι μου, κατά τους άνω κυρίους είναι αι πατριωτικάί ομιλίαι εις μνημόσυνα πεσόντων, όπου εκλήθην υπό Δημάρχων και κοινοτήτων και εις τα οποία αι ομιλίαι μου περιεστράφησαν αποκλειστικώς εις την βοήθειαν και συμπαράστασιν της Ελλάδος και υπέρ της Ενώσεως, αντικείμενα, φαίνεται, τα οποία δυσαρρεστούν πολύ τους περί την Κυβέρνησιν της Κύπρου, όταν αναπτύσσωνται εις τον λαόν. Στενοχωρεί επίσης τους ανωτέρω κυρίους διότι υπάρχει εις Κύπρον στρατός, ισχυρός, αφωσιωμένος εις το καθήκον του, μη κάμνων πολιτικήν και πειθαρχών εις τας διαταγάς μόνον της μητρος Πατρίδος. Προετίμων ούτοι τα "καπετανάτα" όπως άλλοτε, όπου ουδείς εγνώριζε ποίος ο αρχηγός του στρατού και όλοι διέτασσαν με τα γνωστά αποτελέσματα".

Κατέληγε ο Στρατηγός Γρίβας καλώντας την Ελληνική Κυβέρνηση να επέμβει στη νήσο και να θέσει την κατάσταση υπό τον έλεγχο της:

"Περαίνων σημειώ, διά τελευταίαν φοράν, ότι εφόσον η Ελληνική Κυβέρνησις δεν εννοεί να επέμβη ενεργώς πλέον εν Κύπρω, ώστε να μη ρυμουλκήται αλλά να κατευθύνη, θα ευρεθή εντός ολίγου προ δυσαρέστων εκπλήξεων τας οποίας δεν θα είναι πλέον εις θέσιν να

αστιμετωπίση".